

KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Több esküvő = több gyerek?

A gyermekvállalás és a párkapcsolati forma közötti kapcsolat az új évezredben

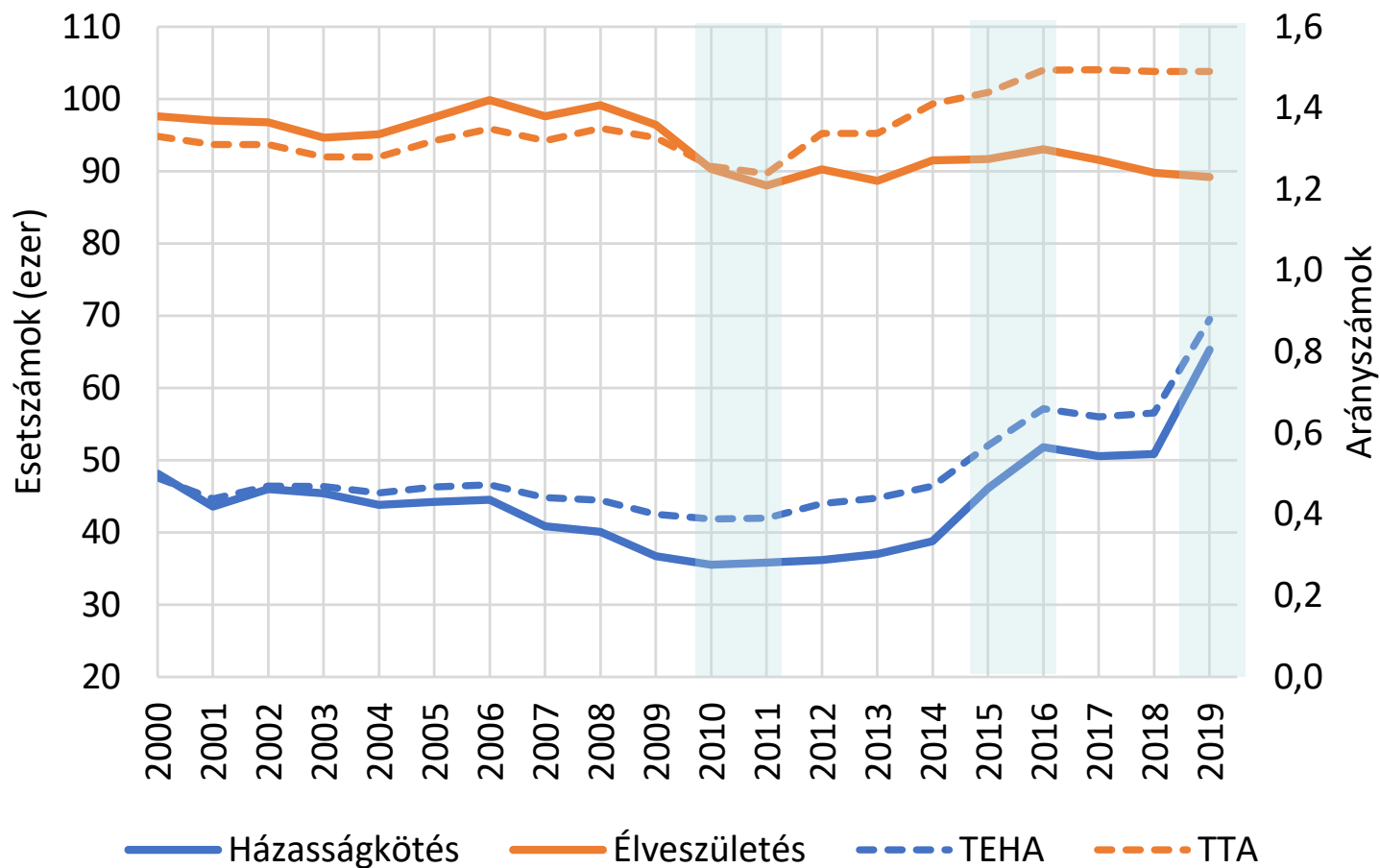
Murinkó Livia

„A szociológia egy sikeres évszázad előtt?” konferencia, 2020. 10. 8.

„A gyermekvállalás a magán- és közszféra határán” szekció

Házassodás és termékenység alakulása, 2000–2019

NKI

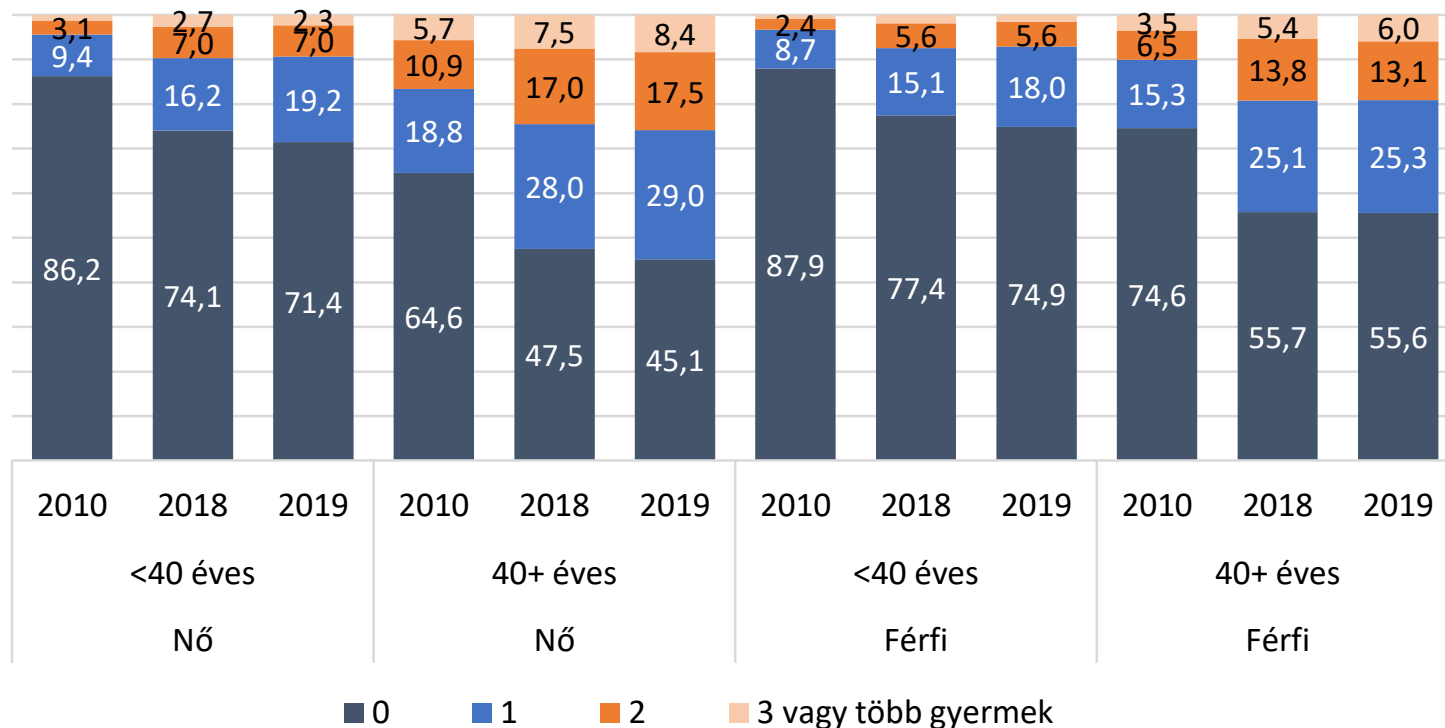
Források: KSH Demográfiai évkönyvek; KSH Stadat és KSH népmozgalmi adatok, saját számítás (2019-es adatok)

A házassági „boom” lehetséges okai

1. 2008–2009-es gazdasági világválság utáni „bepótlás”
2. 2015–2016, 2019–2020:
 - Szakpolitikai intézkedések mint anyagi ösztönzők: első házasság adókedvezménye, CSOK, babaváró hitel
 - Jogszályi változások: új Ptk.
3. Élettársi kapcsolatok elterjedtsége:
 - Mint első tartós párkapcsolat
 - Egyre később és kisebb arányban alakul házassággá
 - Egyre gyakrabban a házasság alternatívája, a gyermeknevelés terepe
4. Közvélemény, párkapcsolatok megítélése
 - házasság előzetes együttélés után a legideálisabb, érték a házasság
 - élettársi kapcsolat elfogadottsága nőtt
 - társadalmi elvárások lazulása

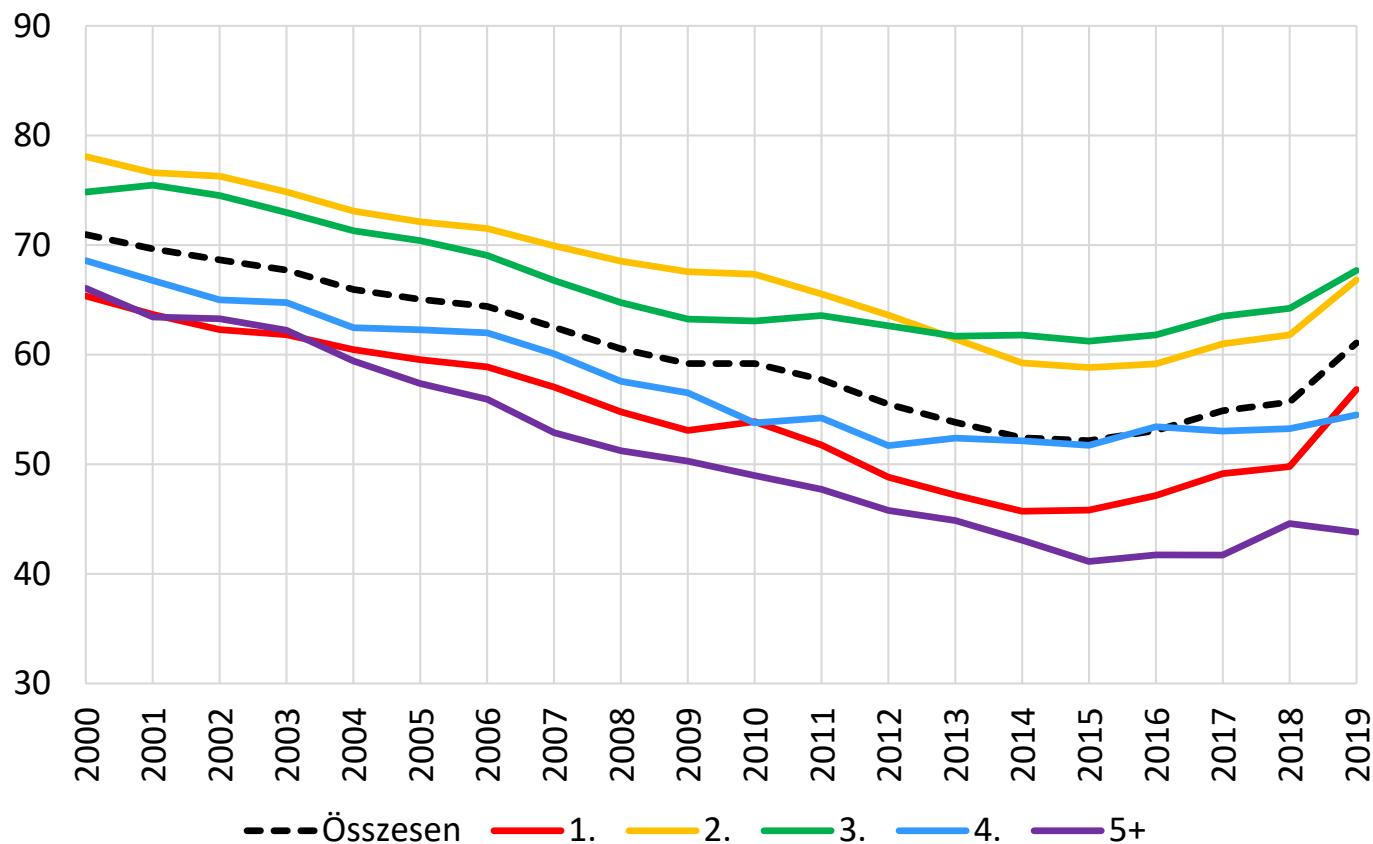
Az először házasodók a házasságkötés előtt született gyermekeik száma és korcsoport szerint

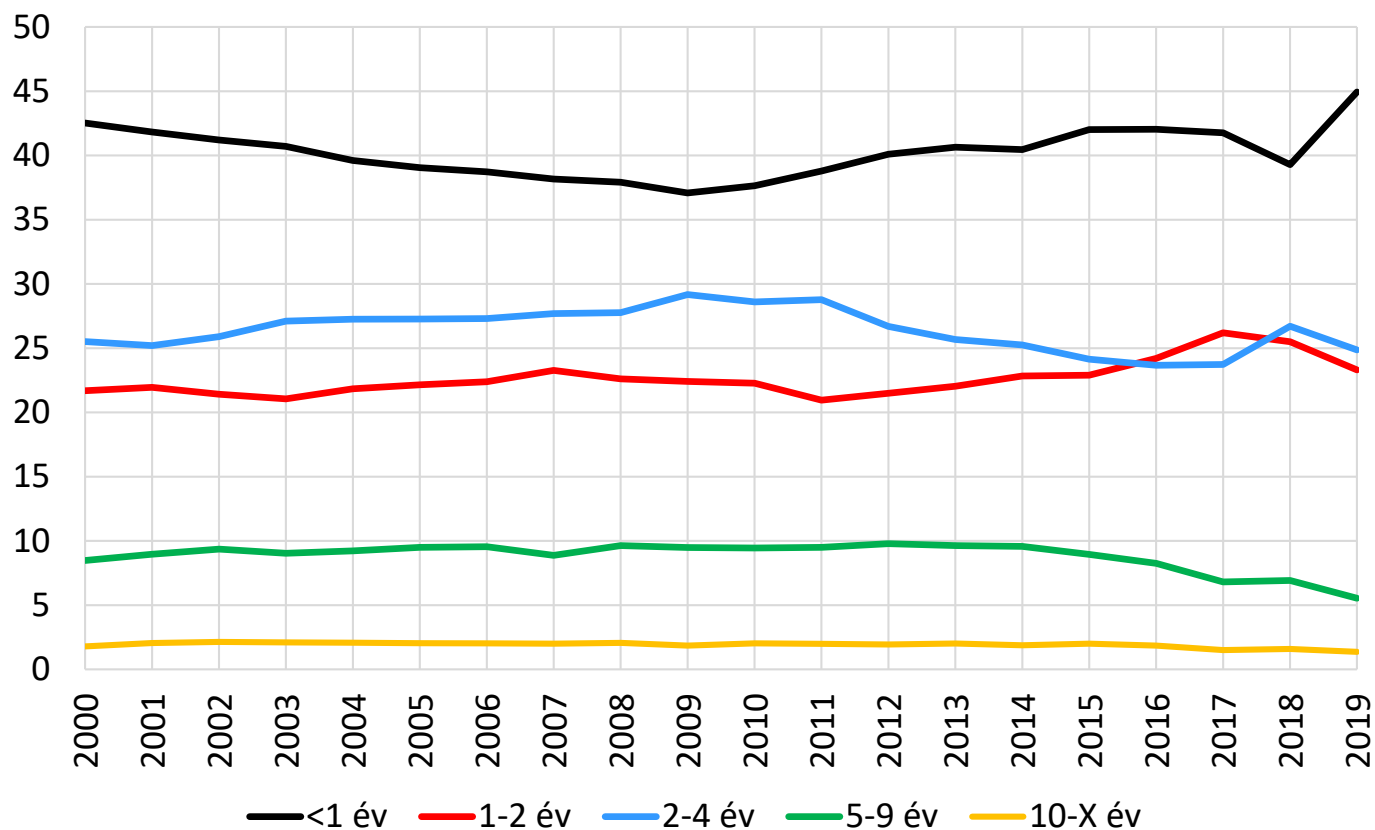
Forrás: KSH Demográfiai évkönyvek és KSH Népmozgalmi adatok, saját számítás.

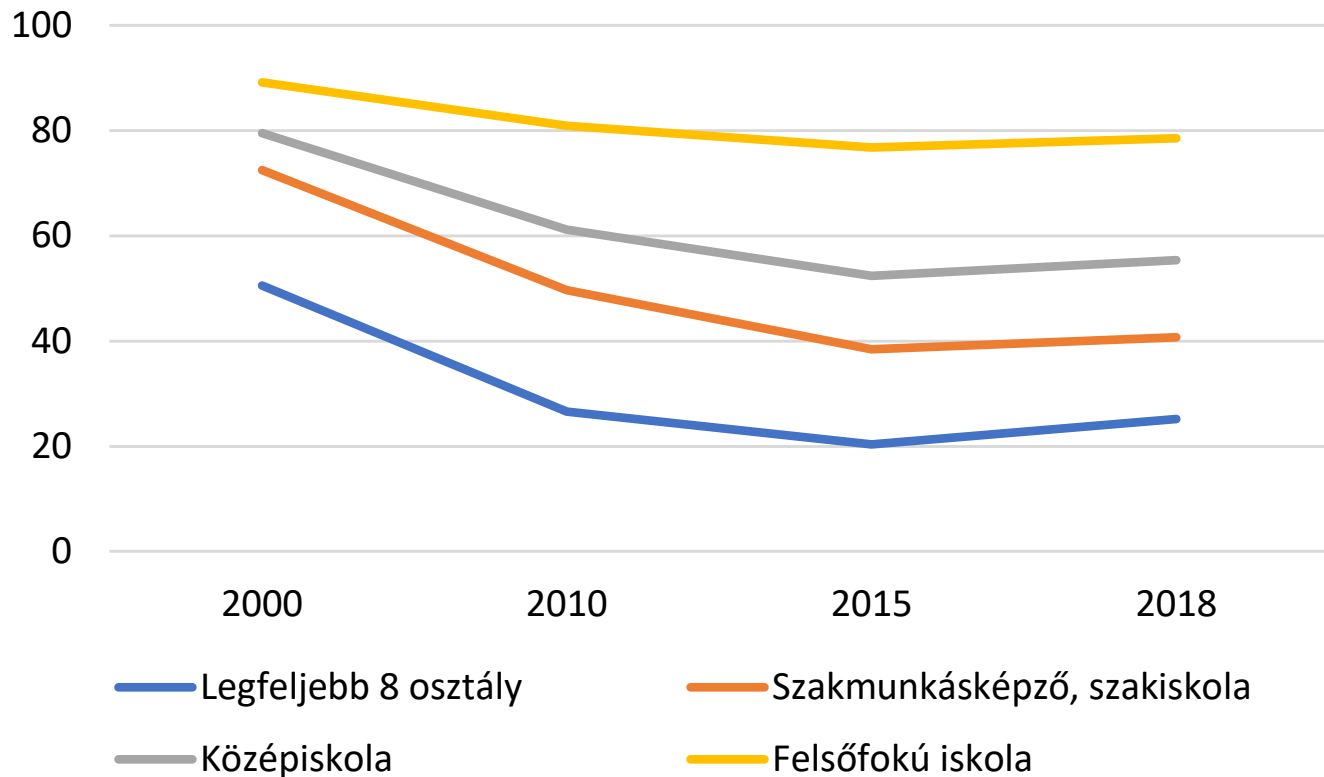
Házasszületések aránya születési sorrend szerint (%)

Első (házas) születések házasságtartam szerint (%)

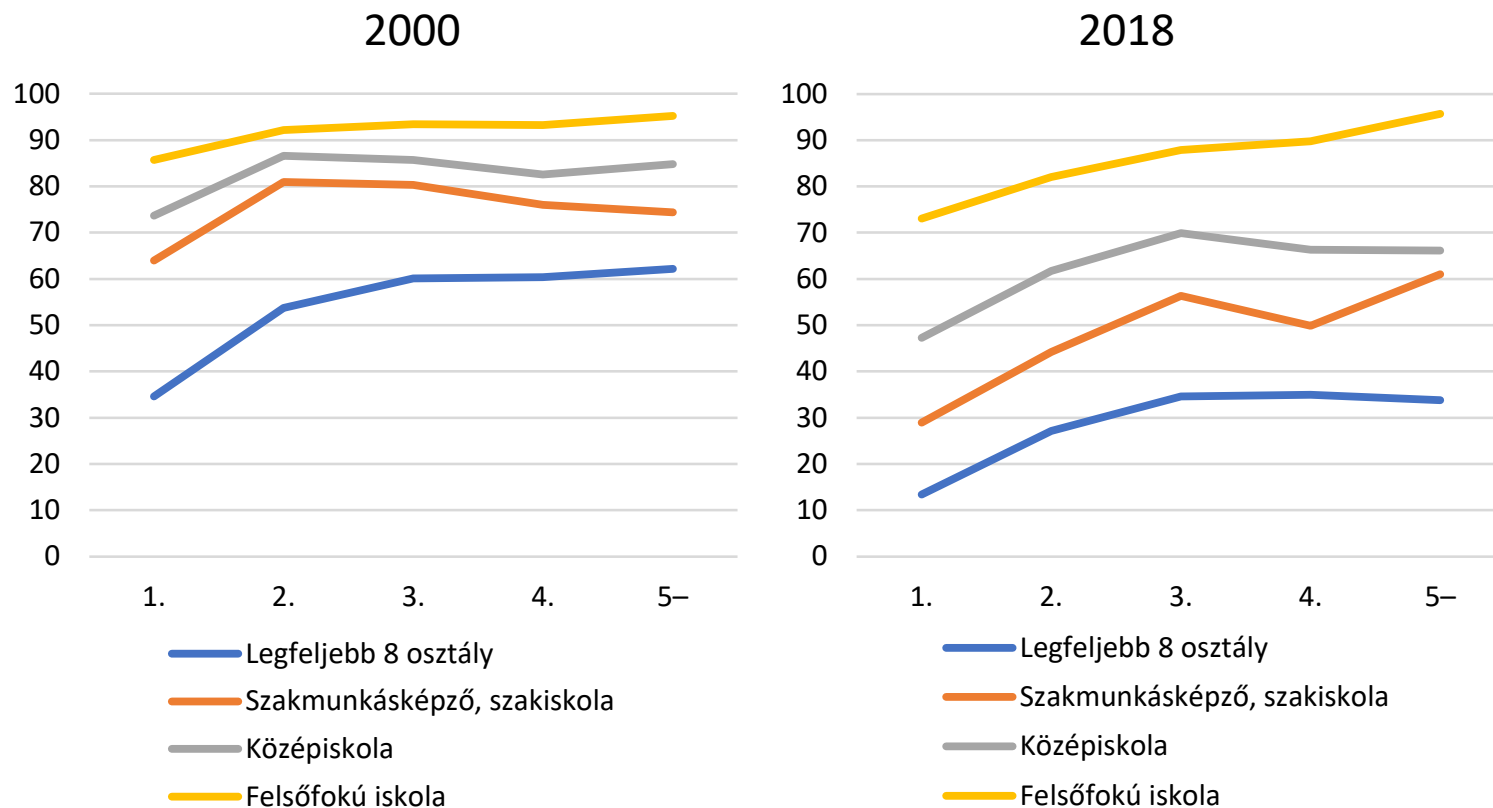
Házasságban történt születések aránya az anya iskolai végzettsége szerint (%)

Forrás: KSH Demográfiai évkönyvek, saját számítás.

Házasságban történt születések aránya születési sorrend és az anya iskolai végzettsége szerint, 2000 és 2018 (%)

Forrás: KSH Demográfiai évkönyvek, saját számítás.

A párkapcsolatban élők iskolai végzettsége az együttélés formája szerint (%)

	Házasságban élők			Élettársi kapcsolatban élők		Párkapcsolatban élők összesen
	18–39 évesek	40–59 évesek	60–75 évesek	Nőtlen, hajadon	Elvált, özvegy	
2001						
Legfeljebb 8 osztály	17,0	23,9	51,8	27,2	35,2	28,4
Szaktanulmányok, szakiskola	37,5	31,6	20,2	31,9	33,0	31,1
Érettségi	29,9	28,6	17,2	28,5	22,1	26,4
Diploma	15,6	15,9	10,9	12,5	9,7	14,3
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2016/17						
Legfeljebb 8 osztály	8,5	12,5	17,4	18,4	20,3	14,8
Szaktanulmányok, szakiskola	19,7	31,5	33,0	26,8	34,2	29,6
Érettségi	29,0	28,8	29,5	32,4	24,9	29,3
Diploma	42,8	27,2	20,2	22,4	20,6	26,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: KSH NKI Életünk fordulópontjai adatfelvétel első (2001) és ötödik (2016/17) hulláma, saját számítás.

A párkapcsolatban élők gyermekvállalási szándéka az együttélés formája szerint

	Házasságban élők			Élettársi kapcsolatban élők		Párkapcso- latban élők összesen
	18–39 évesek	40–59 évesek	60–75 évesek	Nőtlen, hajadon	Elvált, özvegy	
2001						
Igen (várandósokkal együtt)	90,7	24,8	–	88,8	50,5	83,5
Nem	4,0	36,1	–	8,1	36,0	9,4
Nem lehet (több) gyermeke	2,9	31,3	–	1,3	11,3	4,5
Nem tudja	2,4	7,8	–	1,8	2,2	2,6
Összesen	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0
2016/17						
Igen (3 éven belül)	85,0	39,5	–	61,4	44,8	63,2
Igen (3 éven túl)	4,2	7,6	–	25,8	11,2	19,0
Nem	10,2	49,4	–	11,6	41,0	16,4
Nem lehet (több) gyermeke	0,6	3,5	–	0,2	3,0	0,8
Nem tudja	0,0	0,0	–	1,0	0,0	0,6
Összesen	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0

A házassági boom korlátozott termékenységi hatásának lehetséges okai

- Házasság és gyermekvállalás közti szoros kapcsolat megbomlott
 - A gyermekvállalás egyre kevésbé a házassági kötelékben élőkre korlátozódik
 - Élettársi kapcsolat jelentésváltozása
 - Közvélemény
- A gyermekszületések tervezhetősége, a gyermekvállalási tervek megvalósulási aránya alacsony, míg a házasságkötés a döntés után gyorsan megvalósítható (I. Kapitány és Murinkó 2020, Makay 2020)
- Nagyon eltérő elköteleződéssel, „költségekkel” járó döntések
 - Egy esküvő költségei tetszőlegesen alacsonyak lehetnek
 - Különösen motiváló, ha az elérhető támogatás gyermekvállalási feltételei egyébként is teljesülnének
- Társadalmi különbségek növekedése
- Késletetett hatás nem kizárható

Kihívások, további kérdések

- Gyermekvállalás és párkapcsolati helyzet közötti viszony összetett és az életút során változik
- Maguk a párkapcsolati pályák is pluralizálódtak, sokszínűbbé váltak
- Egyéni életutak követése szükséges
- Elmúlt 5 évből is szükség van survey adatokra
- Hosszú távon dől el, hogy...
 - mekkora lesz a házassági boom és általában véve a családpolitikai intézkedések termékenységi hatása?
 - átmeneti vagy tartós lesz a magas házassági kedv?
 - a juttatások által motivált házasságok alakulása, kimenetei vajon inkább a „normál időkben” kötött házasságokhoz vagy az élettársi kapcsolatokhoz hasonlítanak?

Köszönöm a figyelmet!

Elérhetőségek:

murinko@demografia.hu

www.murinko.com

Támogatás:

A kutatást a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíja támogatta.

Az előadás javasolt hivatkozási módja:

Murinkó L. (2020): Több esküvő = több gyerek? A gyermekvállalás és a párkapcsolati forma közötti kapcsolat az új évezredben. Az előadás elhangzott: *A szociológia egy sikeres évszázad előtt? A Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet konferenciája*. Budapest, 2020. okt. 8–9. doi: 10.5281/zenodo.4072958

